

Dosarul nr. 2rc-144/2019

nr. 2rc-1/2020

prima instanță: Curtea de Apel Chișinău (jud: L. Pruteanu)

Î N C H E I E R E

19 februarie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție,

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Iurie Bejenaru
Galina Stratulat

examinând recursul declarat de Societatea pe Acțiuni „Societatea Națională pe Acțiuni “Naftogaz a Ucrainei”, prin intermediul avocatului Roger Gladei,

în cauza civilă, la cererea depusă de administratorul Societății pe Acțiuni „Societatea Națională pe Acțiuni “Naftogaz a Ucrainei”, prin intermediul avocatului Roger Gladei împotriva Societății Publice pe acțiuni Gazprom, intervenient accesoriu Societatea pe Acțiuni Moldo-Rusă „Moldovagaz” cu privire la recunoașterea și încuviințarea executării a hotărârii arbitrale străine de încasare a datoriei și dobânzii de întârziere,

împotriva încheierii din 13 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 23 august 2019, administratorul Societății pe Acțiuni „Societatea Națională pe Acțiuni “Naftogaz a Ucrainei”, prin intermediul avocatului Roger Gladei a depus cerere privind recunoașterea și încuviințarea executării a hotărârii arbitrale străine din 28 februarie 2018 emisă de tribunalul arbitral din cadrul Institutului Arbitral al Camerei de Comerț din Stockholm, în cauza de arbitraj nr. V20147/129 dintre Societatea Națională pe Acțiuni “Naftogaz a Ucrainei” și Societatea Publică pe acțiuni Gazprom cu privire la încasarea de la Societatea Publică pe acțiuni Gazprom în beneficiul Societății Naționale pe Acțiuni “Naftogaz a Ucrainei” a compensațiilor pentru livrările insuficiente de gaz în sumă de 2 560 332 662,77 de dolari SUA și a dobânzii de întârziere în mărime de 262 942 657, 16 de dolari SUA, acumulată până la datat de 12 iulie 2019, conform Legii Suediei privind dobânda.

În motivarea cererii a indicat că la 19 ianuarie 2009, Societatea pe Acțiuni „Societatea Națională pe Acțiuni “Naftogaz a Ucrainei” și Societatea Publică pe acțiuni Gazprom au încheiat contractul nr. TKGU cu privire la volumele și condițiile de tranzit ale gazelor naturale pe teritoriul Ucrainei în perioada anilor 2009 – 2019.

A indicat că, în art. 12 al Contractului este menționat că, Societatea pe Acțiuni „Societatea Națională pe Acțiuni “Naftogaz a Ucrainei” și Societatea Publică pe acțiuni Gazprom vor rezolva toate litigiile prin intermediul arbitrajului SCC. Totodată au făcut referire la faptul că, „Societatea Națională pe Acțiuni “Naftogaz

a Ucrainei” și Societatea Publică pe acțiuni Gazprom au convenit suplimentar că, limba în Arbitrajul cu privire la Tranzitul de Gaz trebuie să fie engleza.

De asemenea, s-a menționat că, la 19 ianuarie 2019, Societatea pe Acțiuni „Societatea Națională pe Acțiuni “Naftogaz a Ucrainei” și Societatea Publică pe acțiuni Gazprom au încheiat contractul nr. KP cu privire la cumpărare – vânzare de gaze naturale în 2009-2019.

Totodată, a specificat că cu toate că contractul de tranzit și contractul de vânzare au fost încheiate în aceeași zi, aceste contracte sunt independente unul față de altul.

Astfel, în legătură cu aceste contracte au apărut două litigii, în vara și toamna anului 2014, două procese de arbitraj separate au fost inițiate sub auspiciile SCC, un litigiu privind contractul de vânzări (în continuare “Arbitratul cu privire la vânzările de gaz”) iar altul în legătură cu contractul de tranzit (în continuare “Arbitratul cu privire la tranzitul de gaz”). Același tribunal arbitral a prezidat ambele proceduri arbitrale.

A susținut că, în arbitrajul cu privire la vânzările de gaz, tribunalul arbitral al SCC a emis o hotărâre separată la 31 mai 2017 și o hotărâre finală la 22 decembrie 2017. Prin aceste hotărâri s-a dispus revizuirea unor prevederi cheie din contractul de vânzări, astfel încât acestea au devenit mai favorabile pentru Societatea Națională pe Acțiuni “Naftogaz a Ucrainei” și s-a dispus plata de către Naftogaz în beneficiul Gazprom aproximativ 2,1 miliarde de dolari SUA pentru livrările de gaz, pe care Gazprom le-a efectuat în 2013 și 2014.

A mai indicat că, la 28 februarie 2018, Tribunalul a emis Hotărârea Arbitrală cu privire la Tranzit, prin care s-a constatat că, Gazprom este responsabil să plătească în beneficiul Societății Naționale pe Acțiuni “Naftogaz a Ucrainei” aproximativ 4,67 miliarde de dolari SUA pentru imposibilitatea de a furniza cantitatea minimă de gaz, prevăzută potrivit Contractului de tranzit. După compensarea sumelor datorate de Societatea Națională pe Acțiuni “Naftogaz a Ucrainei” către Gazprom în Arbitrajul cu privire la Vânzările de Gaz, Tribunalul a dispus după cum urmează:

„Societatea Publică pe Acțiuni Gazprom să plătească Societății Naționale pe Acțiuni Naftogaz din Ucraina suma de 2,560,332,662,77 dolari SUA (doua miliarde cinci sute șaiszeci milioane trei sute treizeci și două mii șase sute șaiszeci și doi dolari SUA și șaptezeci și șapte cenți) și dobândă de întârziere pentru orice plată efectuată după 28 februarie 2018, la rata dobânzii aplicabile periodic pe durata întârzierii în conformitate cu Secțiunea 4, alineatul 3 și Secțiunea 6, alineatul 1 din Legea suedeză privind dobânda, până în momentul efectuării plății integrale.

Referitor la dobânda de întârziere a indicat că, la 12 iulie 2019 (data la care avocații suedezi ai Naftogaz au semnat declarația cu privire la calculul dobânzi de întârziere, suma datorată incluzând dobânda de întârziere este de 2.823.275.319,93 dolari SUA. Această sumă include dobânda de întârziere de 262.942.657,16 dolari SUA, acumulată până la 12 iulie 2019.

Cât privește la existența bunurilor Gazprom în Republica Moldova au indicat faptul că, întrucât Gazprom deține bunuri pe teritoriul Republicii Moldova, Hotărârea Arbitrală cu privire la Tranzit urmează a fi recunoscută și executată pe teritoriul Republicii Moldova. În acest sens, reprezentanța creditorului a făcut referire la faptul că, Gazprom deține 50% din acțiunile S.A. Moldo-Rusa „Moldovagaz, IDNO XXXXX, cu sediul pe str. Albișoara 38, mun. Chișinău, Republica Moldova (în continuare „Moldovagaz”). Acest fapt fiind confirmat:

- prin Hotărârea Guvernului nr. 1068 din 21 octombrie 1998 cu privire la crearea în complexul de gaze al Republicii Moldova a unei societăți pe acțiuni moldo-ruse, potrivit pct. 6 al căreia „[prin acordul părților interesate, inclusiv al celei transnistrene, se transmite [...] în proprietatea S.A.R. „Gazprom” sub formă de aport în capitalul social al societății nou-înființate, în care cota-parte a „Gazprom”-ului se stabilește în mărime de 50 la sută sau 666 454 080 de lei (145 276 094 dolari SUA);
- printr-o declarație de presă a Gazprom din 14 decembrie 2005;
- printr-o declarație de presă a Moldovagaz din 28 mai 2009.

A mai indică că, Gazprom are înregistrate 4 mărci în Registrul Național al Mărcilor, ținut de către Agenția de Stat pentru Proprietate Intelectuală a („AGEPI”) (Anexele (f) - (i)), iar potrivit art. 25 alin. (2) al Legii nr. 38/2008 privind protecția mărcilor, marca poate face obiectul unui gaj, al altor drepturi reale precum și al unei executări silite.

Reprezentanții creditorului au mai făcut referire la diverse articole din mass-media, precum că, Gazprom are către Moldovagaz creanțe în suma de 431,66 miliarde de ruble rusești, echivalentul a 6,21 miliarde de dolari SUA. Totodată au indicat că tot din mass-media au aflat că Gazprom a obținut titluri executorii în tribunalele arbitrale internaționale în sumă de 475,8 milioane de dolari SUA, parte, din care unele sunt probabil deja și recunoscute și încuviințate spre executare în Moldova.

Astfel, consideră reclamantul că aceste creanțe reprezintă bunurile Gazprom împotriva cărora Naftogaz poate cere executarea silită.

Totodată, reprezentanții creditorului au menționat că, Gazprom are acțiuni înregistrate în Registrul acționarilor Moldovagaz, ținut de SA „Soliditate”, cu sediul pe str. Feredeului 4, mun. Chișinău, și mărcii înregistrate în Registrul Național al Mărcilor, ținut de AGEPI, cu sediul pe str. Andrei Doga nr. 24, bloc 1, mun. Chișinău.

Administratorul Societății pe Acțiuni „Societatea Națională pe Acțiuni „Naftogaz a Ucrainei”, prin intermediul avocatului Roger Gladei, a solicitat recunoașterea și încuviințarea executării a hotărârii arbitrale străine din 28 februarie 2018 emisă de tribunalul arbitral din cadrul Institutului Arbitral al Camerei de Comerț din Stockholm, în cauza de arbitraj nr. V20147/129 dintre Societatea Națională pe Acțiuni „Naftogaz a Ucrainei” și Societatea Publică pe Acțiuni Gazprom cu privire la încasarea de la Societatea Publică pe acțiuni Gazprom în beneficiul Societății Naționale pe Acțiuni „Naftogaz a Ucrainei” a compensațiilor pentru livrările insuficiente de gaz în sumă de 2 560 332 662,77 de dolari SUA și a dobânzii de întârziere în mărime de 262 942 657, 16 de dolari SUA, acumulată până la datat de 12 iulie 2019, conform Legii Suediei privind dobânda.

Prin încheierea din 13 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a refuzat în primirea cererii administratorului Societății pe Acțiuni „Societatea Națională pe Acțiuni „Naftogaz a Ucrainei”, prin intermediul avocatului Roger Gladei și avocatul stagiar Dan Nicoară, cu privire la recunoașterea și încuviințarea executării silite a hotărârii arbitrale străine din 28 februarie 2018 emisă de tribunalul arbitral din cadrul Institutului Arbitral al Camerei de Comerț din Stockholm, în cauza de arbitraj nr. V20147/129 dintre Societatea Națională pe Acțiuni „Naftogaz a Ucrainei” și Societatea Publică pe acțiuni Gazprom și s-a remis creditorului Societatea pe Acțiuni „Societatea Națională pe Acțiuni „Naftogaz a Ucrainei”, prin intermediul avocatului Roger Gladei și avocatul stagiar Dan Nicoară, investiți cu dreptul de a reprezenta

interesele acesteia, cererea privind recunoașterea și executarea hotărârii arbitrale străine, cu toate înscrisurile, anexate la cerere.

La 01 octombrie 2019, Societatea pe Acțiuni „Societatea Națională pe Acțiuni “Naftogaz a Ucrainei”, prin intermediul avocatului Roger Gladei, a declarat recurs împotriva încheierii din 13 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea încheierii instanței de apel și emiterea unei noi hotărâri de acceptare a cererii Societății pe Acțiuni „Societatea Națională pe Acțiuni “Naftogaz a Ucrainei” cu privire la recunoașterea și încuviințarea executării silite pe teritoriul Republicii Moldova a hotărârii arbitrale străine din 28 februarie 2018 emisă de tribunalul arbitral din cadrul Institutului Arbitral al Camerei de Comerț din Stockholm, în cauza de arbitraj nr. V20147/129 dintre Societatea Națională pe Acțiuni “Naftogaz a Ucrainei” și Societatea Publică pe acțiuni Gazprom.

În motivarea recursului a invocat că consideră încheierea instanței de apel pasibilă casării, afirmând că instanța a aplicat și interpretat în mod eronat prevederile art. 468 din Codul de procedură civilă, astfel încălcând dreptul recurentului de acces la justiție.

De asemenea, recurenta a menționat că, instanța a stabilit corect că cererea sa se referă la recunoașterea și executarea hotărârii arbitrale străine, însă, în loc să aplice corect și să facă referire la normele juridice aplicabile recunoașterii și executării hotărârilor arbitrale străine, instanța a aplicat incorect și a făcut referire la normele juridice aplicabile recunoașterii și executării hotărârilor judecătorești străine.

Sub acest aspect a indicat că, este relevant faptul că legiuitorul face distincție clară între normele procedurale aplicabile procedurilor de recunoaștere și executare a hotărârilor judecătorești străine și cele aplicabile procedurilor de recunoaștere și executare a hotărârilor arbitrale străine.

Astfel, consideră că în situația în care instanța nu a motivat necesitatea interpretării extensive a prevederilor art. 468 din Codul de procedură civilă, această normă a fost aplicată în mod eronat.

Recurenta a susținut că, instanța a apreciat în mod arbitrar probele și a examinat superficial cererea, ceea ce a dus la încălcarea dreptului său la un proces echitabil.

Totodată, Societatea pe Acțiuni „Societatea Națională pe Acțiuni “Naftogaz a Ucrainei”, prin intermediul avocatului Roger Gladei, a învederat că la examinarea cererii instanța de judecată a indicat în mod superficial precum că argumentele și probele aduse de către recurent sunt nejustificate, și nu a reflectat în încheiere motivele și argumentele concluziei sale privind respingerea probelor anexate la cerere, deci nu a examinat corespunzător probele aduse de către recurent, astfel încălcând dreptul recurentului la un proces echitabil.

În final a opinat că circumstanțele menționate pot fi considerate motive întemeiate de admitere a cererii de recurs.

La 10 ianuarie 2020 Societatea pe Acțiuni „Societatea Națională pe Acțiuni “Naftogaz a Ucrainei”, prin intermediul avocatului Roger Gladei, a depus cerere privind retragerea recursului prin care a solicitat admiterea cererii și încetarea procedurii în recurs.

În susținerea cererii înaintate, recurenta a precizat că Societatea Publică pe acțiuni Gazprom a achitat integral suma acordată prin Hotărârea Arbitrală cu privire la Tranzit, în mărime de 2 560 332 662,77 dolari SUA, datorăți conform Hotărârii

Arbitrale cu privire la Tranzit, în cauza de arbitraj SCC NR. V2014/129, pe lângă aceasta și dobânda de întârziere pentru orice plată efectuată după 28 februarie 2018, în sumă totală de 2 917 551 678,80 dolari SUA.

Totodată, a menționat că informația referitoare la plata efectuată de către Gazprom în favoarea Naftogaz poate fi găsită pe siteul oficial al Societății pe Acțiuni „Societatea Națională pe Acțiuni “Naftogaz a Ucrainei”.

Studiind materialele dosarului, inclusiv cererea de retragere a recursului, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va înceta procedura în ordine de recurs la recursul declarat de Societatea pe Acțiuni „Societatea Națională pe Acțiuni “Naftogaz a Ucrainei”, prin intermediul avocatului Roger Gladei, împotriva încheierii din 13 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, din următoarele considerente.

Materialele cauzei atestă că la 01 octombrie 2019, Societatea pe Acțiuni „Societatea Națională pe Acțiuni “Naftogaz a Ucrainei”, prin intermediul avocatului Roger Gladei, a declarat recurs împotriva încheierii din 13 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea încheierii instanței de apel și emiterea unei noi hotărâri de acceptare a cererii Societății pe Acțiuni „Societatea Națională pe Acțiuni “Naftogaz a Ucrainei” cu privire la recunoașterea și încuviințarea executării silite pe teritoriul Republicii Moldova a hotărârii arbitrale străine din 28 februarie 2018 emisă de tribunalul arbitral din cadrul Institutului Arbitral al Camerei de Comerț din Stockholm, în cauza de arbitraj nr. V20147/129 dintre Societatea Națională pe Acțiuni “Naftogaz a Ucrainei” și Societatea Publică pe acțiuni Gazprom.

În conformitate cu art. 443 Cod de procedură civilă, pînă la pronunțarea deciziei, recurentul are dreptul să își retragă recursul printr-o cerere scrisă. Cererea de retragere a recursului se depune în instanța care a fost investită cu judecarea recursului.

În cazul retragerii recursului, instanța competentă dispune, printr-o încheiere irevocabilă, încetarea procedurii în recurs.

La caz, Completul menționează că Societatea pe Acțiuni „Societatea Națională pe Acțiuni “Naftogaz a Ucrainei”, prin intermediul avocatului Roger Gladei, prin cererea depusă la 10 ianuarie 2020, a renunțat la cererea de recurs din 01 octombrie 2019 și a solicitat încetarea procedurii în instanța de recurs, din motiv că litigiul între părți a fost soluționat pe cale amiabilă.

Concomitent, completul reține că cererea de retragere a recursului a fost depusă pînă la examinarea recursului.

În conformitate cu art. 27 alin. (1) Cod de procedură civilă, disponibilitatea în drepturi se afirmă în posibilitatea participanților la proces, în primul rînd a părților, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecării, precum și de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea și mijloacele procedurale de apărare.

În atare circumstanțe, pornind de la principiului disponibilității care guvernează domeniul dreptului procesual civil corelat cu prevederile art. 443 Cod de procedură civilă, care prevede posibilitatea retragerii recursului, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a înceta procedura în ordine de recurs, la recursul declarat de Societatea pe Acțiuni „Societatea Națională pe Acțiuni “Naftogaz a Ucrainei”, prin intermediul avocatului Roger Gladei împotriva încheierii din 13

septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, adoptată în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de administratorul Societății pe Acțiuni „Societatea Națională pe Acțiuni “Naftogaz a Ucrainei”, prin intermediul avocatului Roger Gladei împotriva Societății Publice pe acțiuni Gazprom, intervenient accesoriu Societatea pe Acțiuni Moldo-Rusă „Moldovagaz” cu privire la recunoașterea și încuviințarea executării a hotărârii arbitrale străine de încasare a datoriei și dobânzii de întârziere.

Totodată, Completul reține că retragerea recursului de către recurent și respectiv încetarea procesului la recursul declarat de către acesta, nu contravine legii, nu încalcă drepturile, libertățile și interesele legitime ale recurentului, în condițiile când acesta este un drept al părții, care și decide modalitatea de valorificare a acestuia.

În conformitate cu prevederile art.269-270 și art. 443 Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se încetează procedura în ordine de recurs, la recursul declarat de administratorul Societății pe Acțiuni „Societatea Națională pe Acțiuni “Naftogaz a Ucrainei”, prin intermediul avocatului Roger Gladei, împotriva încheierii din 13 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, adoptată în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de administratorul Societății pe Acțiuni „Societatea Națională pe Acțiuni “Naftogaz a Ucrainei”, prin intermediul avocatului Roger Gladei împotriva Societății Publice pe acțiuni Gazprom, intervenient accesoriu Societatea pe Acțiuni Moldo-Rusă „Moldovagaz” cu privire la recunoașterea și încuviințarea executării a hotărârii arbitrale străine de încasare a datoriei și dobânzii de întârziere, din motivul retragerii cererii de recurs.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Iurie Bejenaru

Galina Stratulat